

Bátorításunk a kegyelmi kiválasztásról szóló tanításban – Kálvin János szerint

Előadó: Czentnár Simon

„Nem a magunkéi vagyunk, hanem az Úrhoz tartozunk – ez a hitvallás lényegében az igaz kálvinizmus szíve.” (Burk Parsons)¹

Kálvin János szolgálatában felelősségének érezte, hogy az üldözött protestánsokat bátorítsa, erősítse. Strassburgi lelkész-kedése idején lelkigondozásban részesítette azokat, akiknek menekülniük kellett a hitük miatt. Leveleiben még a halálra készülőköt is olyan érveléssel bátorítja, mely a mai olvasó szemében talán nem több, mint „száraz teológia.” Bármennyire is hihetetlennek tűnik, de a kegyelmi kiválasztásról szóló tanítás – bár ma sokakban elsőként éppen az ellenkezést és az idegenkedést váltja ki – Kálvin számára a hitbizonyosság egyik legnagyobb megerősítése volt. Az üldözöttek számára nem adhatott szilárdabban álló támaszt, mint hogy elmondja nekik: ők Isten választottai, akiket senki és semmi nem foszthat meg Isten szeretetétől.

Az *Institutio* 1559-es kiadásában a kegyelmi kiválasztásról szóló tanítás a keresztyén szabadságról és az imádságról szóló fejezeteket követi. Maga Kálvin is *horribile dictum*-nak, azaz „megrémítő határozatnak” nevezi azt a megállapítást, hogy Isten egyeseket üdvösségre, másokat pedig kárhozatra rendelt. Némelyek számára ez a tanítás „félelmes homály,” egyszerre mégis ebben a hittételben (s annak „félelmes homályában”) van „a tanítás haszna, sőt legédesebb gyümölcse is,” hiszen az örök kiválasztás győz meg bennünket arról, hogy üdvösségünk Isten ingyen kegyelmének forrásából ered.

Kálvin abból a tapasztalatból indul ki, hogy vannak, akik elhiszik az evangéliumot, és vannak, akik nem. A predestinációról (kegyelmi kiválasztásról) szóló tanítás megmagyarázza ezt a megfigyelést: nem az evangélium erőtlensége az emberek meggyőzésében, hanem előre elrendelt dolog, hogy egyesek hisznek majd Isten kegyelméből, mások pedig nem: „Mivel azonban az élet szövetsége nem mindenkinek hirdettetik egyformán, akiknek pedig hirdettetik, azok közül sem fogadja be mindenki egyformán és mindig, **ebben a különbözőségben az isteni döntés csodálatos mélysége mutatkozik meg.**” (*Institutio*, 3.21.1)

Az Úr nem személyválogató a kiválasztásban: nem tesz különbséget származás, vagyon és rang között. Azért kell tehát hirdetnünk az eleve elrendelést, hogy senki ne dicsekedhessen a saját érdemeivel Isten előtt: „Mi azt mondjuk, amit a Szentírás világosan kijelent: Isten örök és változtathatatlan tanácsából egyszer s mindenkorra meghatározta, hogy kiket akar majd az üdvösségbe fogadni, és viszont, kiket szán pusztulásra. Azt tartjuk, hogy ez a választottakra vonatkozó tanácsa **ingyen kegyelmén alapul, és nincs tekintettel semmiféle emberi méltóságra**; akiket viszont a kárhozatra ítélt, azok elől elzárja az életre vezető utat, jogos és kérdőjelezhetetlen, ám felfoghatatlan ítéletével.” (*Institutio*, 3.21.7)

¹ <http://www.ligonier.org/blog/heart-john-calvin/>

Kálvin elismeri, hogy a kegyelmi kiválasztásról szóló tanítás nehéz téma. Isten rejtett titkaiba nem tudunk beletekinteni, bármennyire is törekszik erre az emberi kíváncsiság. „Ha tehát ebben a kérdésben is meg akarunk maradni a helyes határok között, **vissza kell térnünk Isten ígéjéhez, amelyben megtaláljuk a megértés biztos szabályát.** A Szentírás ugyanis a Szentlélek iskolája, mely semmit sem mellőz, amit szükséges és hasznos tudnunk, így semmi sem tanít, aminek ismerete ne válna javunkra.” (*Institutio*, 3.21.3)

Nem Kálvin találmánya ez a tanítás. A Biblia egyik leghűbb magyarázójaként számon tartott Ágostont idézi ebben a kérdésben: „Nem kétséges tehát, hogy emberi akarat nem állhat ellene annak, hogy Isten akarata bármit is megtegyen (amely mindent megtehet mennyen és földön, még a jövő dolgokat is), hiszen az emberi akarral is azt cselekszi, amit akar.” Illetve: „amikor az embereket magához vonzza, vajon testi bilincsekkel köti-e meg őket? Belsőleg cselekszik, belsőleg foglalja el a szívet, és ezt belsőleg indítja meg, **akaratukkal vonja őket, amelyet ő maga támasztott bennük.**” Végül pedig: „mivel nem tudjuk, hogy közülünk kicsoda tartozik az eleve elrendeltek közé és ki nem, ezért **oly érzülettel kell lennünk, hogy mindenki üdvösségét kívánjuk.**” (*Institutio*, 3.23.14) A feddés célja is tehát az, hogy orvosság legyen, és sokan üdvözüljenek!

Mégis miért írja akkor Péter a levelében, hogy Isten „nem azt akarja, hogy némelyek elveszenek, hanem azt, hogy mindenki megtérjen” (2Pt 3,9)? „Azért, **hogy a hívők lelkiismerete még jobban megnyugodjék,** megértvén, hogy nincs különbség a bűnösök között, csak higgyenek; a hitetlenek pedig nem panaszkodhatnak, hogy nincs menedékük, ahová a bűn szolgasága alól menekülhetnének, hiszen hálátlanul visszautasítják a nekik felkínált menedéket. Amikor tehát Isten mind ennek, mind annak felkínálja irgalmát az evangélium által, akkor a hit, vagyis Isten megvilágosítása az, ami a különbséget adja a hívők és a hitetlenek között: mert ezek megérik az evangélium erejét, amazok viszont semmiféle gyümölcsöt nem vesznek.” (*Institutio*, 2.24.17)

Figyeljünk tehát mi is Jézus bátorító szavára!

*Akit nekem ad az Atya, az mind énhozzám jön,
és aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el;
mert nem azért szálltam le a mennyből, hogy a magam akaratát tegyem,
hanem hogy annak az akaratát, aki elküldött engem.
Annak pedig, aki elküldött engem, az az akarata,
hogy abból, amit nekem adott,
semmit se veszítsek el,
hanem feltámasszam az utolsó napon.*
(Jn 6,37-39)